

Szajkó Gyula,¹ Pap Andrea,² Gulyás György,³
Fábos Róbert⁴

A katonai logisztika alapképzési szak szakharcászati gyakorlatának tapasztalatai és újszerű elemei az RSOM-műveletek tükrében

Experiences and New Elements of the Military Logistics Bachelor's Tactical Training in the Context of RSOM Operations

Absztrakt

Az orosz–ukrán ellentét, majd a kibontakozó fegyveres konfliktus megváltoztatta a NATO és az európai államok a térség biztonsági környezetéről alkotott álláspontját. A szövetség az alkalmazandó erők növelése mellett egyre nagyobb figyelmet fordít a reception, staging, onward movement (RSOM–fogadás, állomásoztatás, előrevonás) képességek kialakítására, annak érdekében, hogy biztosítsa a haderők gyors és zökkenőmentes bevezethetőségét az európai hadszíntéren. A Nemzeti Közsolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Katonai Logisztikai Intézet Hadtáp és Katonai Közlekedési Tanszék⁵ oktatói számára

¹ Adjunktus, Nemzeti Közsolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Katonai Logisztikai Intézet Hadtáp, Pénzügyi és Katonai Közlekedési Tanszék, e-mail: szajko.gyula@uni-nke.hu

² Egyetemi docens, Nemzeti Közsolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Katonai Logisztikai Intézet Hadtáp, Pénzügyi és Katonai Közlekedési Tanszék, e-mail: pap.andrea@uni-nke.hu

³ Tanársegéd, Nemzeti Közsolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Katonai Logisztikai Intézet Hadtáp, Pénzügyi és Katonai Közlekedési Tanszék, e-mail: gulyas.gyorgy@uni-nke.hu

⁴ Adjunktus, Nemzeti Közsolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Katonai Logisztikai Intézet Hadtáp, Pénzügyi és Katonai Közlekedési Tanszék, e-mail: fabos.robert@uni-nke.hu

⁵ 2017-es szervezeti megnevezés, jelenleg NKE HHK Katonai Logisztikai Intézet Hadtáp, Pénzügyi és Katonai Közlekedési Tanszék (HPKKT).

világossá vált, hogy a logisztikai alapképzésben részt vevő honvéd tisztjelöltek felkészítése során nagy hangsúlyt kell helyezni az RSOM-hez kapcsolódó feladatokra és az azokban bekövetkezett változásokra is. A tanulmány célja, hogy bemutassa a katonai logisztika alapképzési szak szakharcászati gyakorlatának keretei között megvalósított RSOM-orientált kiképzési elemeket és azok tapasztalatait. A szerzők kitérnek az alkalmazott módszertanra, az újszerű gyakorlati megoldásokra, valamint arra, miként segítik ezen elemek a honvéd tisztjelöltek gyakorlatorientált felkészítését. Ezek a feladatok a későbbiekben a beosztásuk betöltésekor is megjelenhetnek mind országvédelmi, mind válságreaktáló műveletekben. Ezért is fontos, hogy a kar szervezeti eleme és a kiképzést támogató katonai szervezetek folytassák az együttműködést, valamint az oktatók fejlesszék a kiképzési programot, amely igazodik a biztonságpolitikai helyzetben bekövetkezett változásokhoz.

Kulcsszavak: RSOM-műveletek, felkészítés, törzsmunka, szakharcászati gyakorlat, új elgondolások

Abstract

The Russian–Ukrainian confrontation, followed by the unfolding armed conflict, has significantly altered the standpoint of NATO and European states on the security environment of the region. In addition to increasing applicable forces, the Alliance is placing growing emphasis on developing RSOM (Reception, Staging, Onward Movement) capabilities in order to ensure the rapid and seamless deployment of troops across the European theatre. For the lecturers of Department of Supply, Finance and Military Transportation, Faculty of Military Science and Officer Training of Ludovika University of Public Service, it has become clear that greater emphasis must be placed on RSOM-related tasks and their changes in the training of graduating cadets who study in the military logistics BSc programme. This article aims to present the RSOM oriented training elements and their practical implementation within the framework of tactical field exercises conducted in the programme. The authors examine the applied methodology, innovative practical approaches, and how these elements contribute to the practice-based preparation of cadets. These tasks can appear in the professional duties of officers, both in national defence and crisis response operations, therefore it is very important to maintain the cooperation between the organisational units of the faculty and the supporting military, and for instructors to refine the training programme to reflect changes in the security environment.

Keywords: RSOM operations, training, staff work, tactical field exercise, new approaches

Bevezetés

A katonai műveletek végrehajtásakor a parancsnokok számára meghatározó, hogy a személyek a hadfelszerelésekkel együtt az előre meghatározott időre, a megfelelő minőségben, valamint mennyiségben érkezzenek meg a kijelölt célterületre. A NATO és az európai tagállamok vezetőinek ilyen irányú elvárása az orosz–ukrán fegyveres konfliktus kibontakozását követően fokozódott. A szövetség kiemelt figyelmet fordít

az erők növelése mellett az RSOM⁶-kéességek kialakítására annak érdekében, hogy biztosítsa az európai hadszíntéren a haderők gyors és zökkenőmentes bevetettségét. E folyamat elősegítése érdekében 2016-tól a katonai szövetség keleti határain lévő tagállamaiban (köztük Magyarországon is) NATO Erőket Integráló Elemeket (NATO Force Integration Unit, NFIU) hoztak létre. Legfontosabb feladatuk, hogy elősegítsék a többnemzeti kötelékek gyors és hatékony átcsoportosítását, valamint támogassák a kollektív védelemmel kapcsolatos tervezési munkálatokat.⁷ Ennek keretében az NFIU állománya adatokat gyűjt például az érintett országok befogadó nemzeti támogatás (BNT) keretében nyújtható szolgáltatásairól és korlátozásairól, valamint a földrajzi környezet hatásairól, amelyek befolyásolhatják a csapatok sikeres mozgását az európai hadszíntéren.

Az elmúlt nyolc évben ráadásul több olyan felkészítést és kiképzést hajtott végre a NATO (például az Egyesült Államok Szárazföldi Erőinek Európai Parancsnoksága által vezetett Saber Guardian 2017 és 2019 elnevezésű, összhaderőnemi műveletnek megfelelő gyakorlatokat), amelyek fő célja a hiteles, kollektív védelmi képességek demonstrálása volt a fekete-tengeri régióban. Ezek az egymással összefüggő gyakorlatsorozatok az erők felvonultatásából, éleslövészetekkel egybekötött, terepen végrehajtott harcászati manőverekből, valamint számítógéppel támogatott törzsvezetési mozzanatokból tevődtek össze. A Magyar Honvédség (MH) – a saját csapatok részvételén túl – BNT keretében konvojtámogató központokat is működtetett, hogy biztosítsa az ország területére érkező szövetséges alakulatok biztonságos továbbhaladását. A gyakorlatok tapasztalatai azt mutatták, hogy a haderők hatékony mozgatásához, a tagországok közötti magas fokú együttműködésre, koordinációra, valamint az infrastruktúrák alkalmazhatóságára van szükség. Ennek érdekében a NATO Szövetséges Haderők Európai Főparancsnoksága (SHAPE) megfogalmazta azokat a képességekvetelményeket⁸ is, amelyeket szükséges biztosítani (Európában) a tranzitországoknak az erők sikeres átvonulásához és felvonultatásához.

A HPKKT oktatói számára világossá vált, hogy a logisztikai alapképzésben részt vevő honvéd tisztjelöltek kiképzése és oktatása során nagy hangsúlyt kell helyezni az RSOM-műveletekhez kapcsolódó feladatokra és az azokban bekövetkezett változásokra is. Ennek érdekében újszerű gyakorlati megoldásokat vezettünk be, hogy ezzel segítsük a honvéd tisztjelöltek gyakorlatorientált felkészítését. A cikkünkben bemutatjuk az RSOM-feladatokat, az általunk kialakított képzés programját, majd a honvéd tisztjelölti kérdőívek alapján elemezzük a kiképzés eredményességét, bízva abban, hogy az egyetem más szervezeti elemei is tudják hasznosítani a tanulmányban szereplő újszerű gondolatokat.

⁶ Az RSOM-műveletek legfontosabb célja, hogy a feladatok végrehajtására kijelölt csapatok az összhaderőnemi parancsnok elvárásainak megfelelően (elérve a teljes műveleti képességet) érkezzenek meg a kijelölt célterületre. VENEKEI-SZAJKÓ 2020.

⁷ MAGYAR 2022.

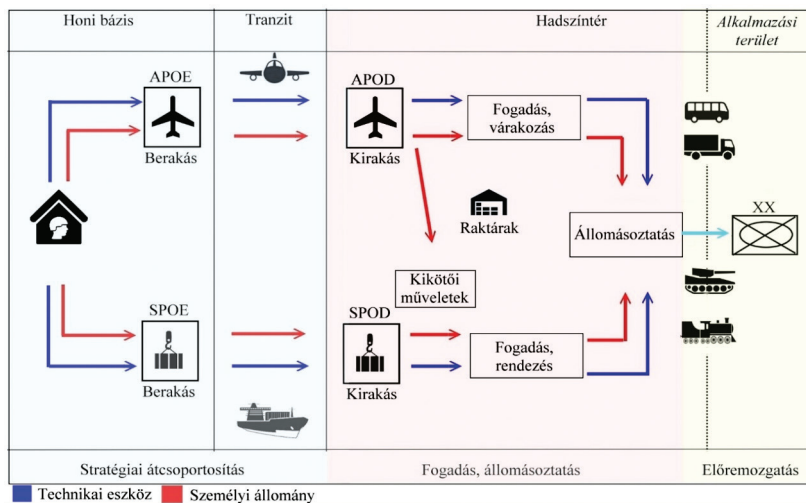
⁸ Ezt a NATO SHAPE 2024 írja elő.

Az RSOM-műveletek lényege az erők sikeres mozgásában

Az RSOM-műveletekkel kapcsolatos eljárásrendeket, feladatokat a NATO Katonai Bizottságának 319/3-as számú határozata (MC-319/3)⁹ 82. és 83. paragrafusai, az AJP-4¹⁰ doktrína AJP-3.13 és az ATP-3.13.1 NATO¹¹ szabvány tartalmazza részletesen. A dokumentumok alapján az RSOM-műveletek célja, hogy a hadműveleti feladatok végrehajtására kijelölt erők az összhaderőnemi parancsnok követelményei szerint a megfelelő időben és állapotban érkezzenek meg a műveleti területre úgy, hogy hatékony támogatásukkal a csapatok elérjék a teljes műveleti képességet. Ezzel összefüggésben az RSOM műveleteit alapvetően két nagy csoportra lehet osztani:

- a csapatok támogatásával, ellátásával kapcsolatos tevékenységek;
- és az erők mozgatásával, szállításával kapcsolatos feladatok.

A támogatással összefüggő feladatokat úgy kell megtervezni és megszervezni, hogy lehetőség szerint magukban foglalják az erők integrálását is (RSOM-I),¹² amely hadműveleti területen az összhaderőnemi parancsnok felelőssége.¹³ Az erők mozgatásakor figyelembe kell venni továbbá azt a követelményt, hogy a stratégiai szintű (a csapatok a honi területről a hadszíntérre történő) átcsoportosítások végrehajtásáért a nemzetek felelősek. Ebből következik, hogy az RSOM-műveletek alapvetően az erők hadműveleti szintű mozgatására, szállítására, valamint integrálásának, telepítésének és fenntartásának biztosítására irányulnak a műveleti területen, amelyeket az 1. ábra szemléltet.

1. ábra: RSOM-műveletek

Forrás: NATO Standardization Agency 2018 és VENEKEI-SZAJKÓ 2020: 26

⁹ MC-319/3 Principles and Policies for Logistics, NATO Military Committee, Brussels, Belgium, 2014.

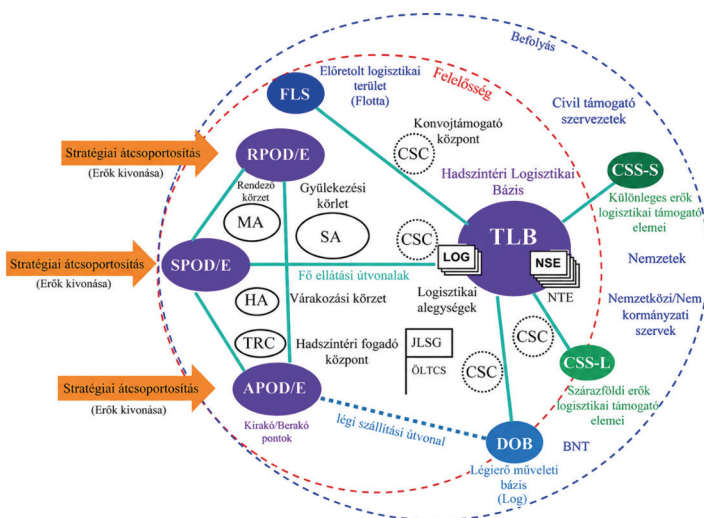
¹⁰ NATO Standardization Agency 2025.

¹¹ NATO Standardization Agency 2014.

¹² Reception, staging, onward movement and integration.

¹³ VENEKEI-SZAJKÓ 2020.

Az RSOM-műveletek tulajdonképpen több elemből álló, összefüggő, az Összhaderőnemi Logisztikai Támogató Hálózat (JLSN)¹⁴ részeként értelmezhetők, amelynek összetevőit a 2. ábra mutatja be.

2. ábra: Az Összhaderőnemi Logisztikai Támogató Hálózat felépítése

Forrás: NATO Standardization Agency 2018 és VENEKEI-SZAJKÓ 2020: 27

A hálózatba integrált RSOM-elemek legfontosabb feladatai a következők:

- Fogadás: magában foglalja az erők eljuttatását a (tengeri, légi és szárazföldi) kirakó állomásokról a hadszintéri fogadó központba (TRC),¹⁵ a várakozási (HA),¹⁶ valamint a gyülekezési vagy rendező körzetbe (MA);¹⁷ a folyamatokat biztosító létesítmények, infrastruktúrák felkészítését az alkalmazásra, az adminisztrációhoz kapcsolódó tevékenységeket, beleértve a személyi állomány eligazítását.
- Állomásoztatás: az ide tartozó elemeken keresztül valósul meg a csapatok (a hadszíntérre érkező személyi állomány és a haditechnikai eszközök) aleggységekbe, egységekbe rendezése, integrációja annak érdekében, hogy az előrevonásuk sikeresen végrehajtható legyen.
- Előremozgatás: tartalmazza a személyi állomány és a haditechnikai eszközök mozgatási-szállítási feladatait a gyülekezési körletből (SA)¹⁸ az alkalmazási területre. Az eredményes végrehajtás érdekében különböző szállítási módszereket is lehet alkalmazni, amelyek közé tartozhat a BNT keretében biztosítható szolgáltatások igénybevétele is.¹⁹

¹⁴ Joint Logistic Support Network.

¹⁵ Theatre reception centre.

¹⁶ Holding area.

¹⁷ Marshalling area.

¹⁸ Staging area.

¹⁹ NATO Standardization Agency 2014: 13.

Magyarország mint tranzitország a már korábban említett „Saber Guardian 2017” gyakorlatsorozat keretében (a saját erők részvétele mellett) részt vállalt a csapatok előremozgatásában is.

A szakharcászati gyakorlat létrehozásának okai

2017. április 19-én a Magyar Honvédség Vezérkar Főnöke kiadta a 144/2017. számú parancsát a „Saber Guardian 2017” (SAGN17) nemzetközi gyakorlat és kapcsolódó nemzeti gyakorlatok előkészítéséről, valamint a „Saber Guardian 2017” gyakorlattal kapcsolatos nemzeti támogatási feladatok végrehajtásáról. Ebben a parancsban az RSOM-műveletek sikeres lebonyolítása érdekében kijelölte a Magyar Honvédség Logisztikai Központot (MH LK) mint illetékes szervezetet többek között:

- a Magyarország területén áthaladó, illetve Magyarország területén különböző kiképzési tevékenységet végrehajtó külföldi nemzetek haderőire vonatkozóan a valós logisztikai támogatás tervezésének és szervezésének végrehajtására, továbbá ugyanezen erők gyakorlatának valós támogatására;
- a SAGN17 gyakorlat végrehajtása érdekében az országon áthaladó, illetve kiképzési tevékenységet végrehajtó nemzetek fegyveres erőinek nyújtott BNT részeként, a megvalósuló mozgásirányítási, közlekedés, hadtáp, haditechnikai és katonai elhelyezési támogatási feladatok irányítása érdekében, RSOM-támogató parancsnokság működtetésére az MH LK Művelet Vezető Központ bázisán;
- az átcsoportosítások MH szintű közlekedési koordinációs feladataira és a szükséges útvonalengedélyek, úthasználati díjmentességek kiadásának biztosítására, valamint a be- és kirakóhelyek közlekedési támogatására;
- CSC²⁰ megalakítására és működtetésére;
- a ki- és visszatelepülések idején a felelősségi körébe tartozó mértékben a mozgásirányítási és közlekedéstámogatási feladatok megszervezésére.²¹

A fenti parancsnak megfelelően az MH LK parancsnoka a 62/2017-es parancsában elrendelte Budapest helyőrségben, az MH LK objektumában az RSOM Parancsnokság felállítását, valamint az MH Katonai Közlekedési Központ (MH KKK) részére, hogy alakítson meg és működtessen egy Mozgás Koordináló Központot (MCC²²) az alábbi feladatokkal:²³

- a mozgások tervezése és koordinálása;
- a szállítási igények nyilvántartása, kezelése;
- az áthaladáshoz kijelölt útvonalak szemrevételezése, a gyorsforgalmi utakat üzemeltető polgári szervezetekkel az együttműködés kiépítése, majd a feladatok tisztázása;

²⁰ CSC, *convoy support center* (konvojtámogató központ).

²¹ 144/2017 HVKF parancs.

²² MCC, *movement coordination center*.

²³ PETE 2019.

- a vasúti forgalom zavartalan lebonyolításának biztosítása és a hatékony koordinációt a civil szervezetekkel (a MÁV Zrt. és DB vasúttársaságokkal, Rail Cargo Hungaria Zrt. fuvarozó vállalattal, a Schenker Kft. szállítványozóval);
- a légi (Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér) szállítással érkező erők fogadásával és támogatásával kapcsolatos feladatok végrehajtása a repteret üzemeltető vállalat bevonásával;
- a forgalomszabályozáshoz és kíséréshez a személyek és eszközök kijelölése, részükre a vezetési és irányítási feladatok ellátásához megfelelő infokommunikációs eszközök biztosítása;
- őr- és biztosító alegységek kijelölése és felkészítése az átvonuló csapatok részéről felmerülő őrzésvédelmi igények teljesítéséhez.

Az MH LK-hoz rendelt további RSOM- és BNT-feladatok végrehajtásával kapcsolatban az MH Anyagellátó Raktárbázis (MH ARB) részére feladatul szabta a CSC megalakítását és üzemeltetését, amelynek az áthaladó oszlopok részére valós támogatást nyújtó eleme az MH Bakony Harckiképző Központ bázisán, míg a támogatást végrehajtó állománya az MH KKK Közlekedési Anyagraktár objektumába települt.²⁴

A CSC működtetéséhez az LK parancsnoka meghatározta – a NATO-szabványoknak megfelelően – azokat a feltételeket, amelyekhez igazodni kellett az erők sikeres támogatása érdekében. A telepítéshez kapcsolódó követelmények és feladatok az alábbi területekre és elemekre vonatkoztak:

- vezetés és irányítás megfelelő biztosításához kiképzett személyi állomány kijelölése és az infokommunikációs hálózat kiépítése, üzemeltetése;
- a betartandó biztonsági és egyéb rendszabályok kidolgozása, majd azok szükséges mértékű ismertetése a központhoz beérkező erők részére;
- a csapatok elhelyezéséhez infrastruktúra és megfelelő szolgáltatás kialakítása (200–700 fő/nap befogadására);
- tábori hajtóanyagraktár telepítése, majd üzemeltetése (75 000 l/nap hajtóanyag-feltöltési és kiadási kapacitással);
- a tábor területén forgalomszabályzás és ellenőrző áteresztő pontok felállítása, valamint működtetése;
- az egészségügyi ellátás megszervezése és biztosítása;
- műszaki szaktevékenység szükség szerinti elvégzése a tábor kiépítéséhez, valamint az őr- és biztosító alegységek tevékenységének vezetése, irányítása;
- javító, karbantartó, vontató kapacitás biztosítása;
- a konvoj kíséző (Mozgáskoordináló Központ alárendeltségében feladatot ellátó) állomány ellátása;
- koordináció és együttműködés kiépítése a kijelölt hatóságokkal az erők továbbmozgatása, előremozgatása érdekében.²⁵

A HPKKT oktatóiként néhány napig megfigyelőként rész vehettünk a megalakított RSOM Parancsnokság munkájában. Több napot eltöltöttünk az MCC és a CSC bázisán,

²⁴ 62/2017 MH LK PK parancsa.

²⁵ KOLONICS 2018.

ahol figyelemmel kísértük az ott folyó munkát, megtapasztalhattuk a felmerülő problémákat és a megoldási lehetőségeket. A megfigyeléseink alapján világossá vált, hogy azok a tapasztalatok, amelyeket ott gyűjtöttünk, feltétlenül be kell hogy építsük a honvéd tisztjelöltek oktatásába, hiszen az ilyen jellegű feladatok a jövőben fokozottan jelentkezni fognak az MH-ban, és ezekre a leendő tiszteket fel kell készíteni, valamint jól illeszkedik az akkoriban és a mai napig végrehajtott más gyakorlatainkhoz.

Az egyetemi szakharcászati gyakorlat tervezése során figyelembe vettük az érvényben lévő, az RSOM-műveletekkel kapcsolatos NATO- és hazai dokumentumokat, valamint a magyarországi éles végrehajtásból származó tapasztalatokat is. A honvéd tisztjelöltek gyakorlatorientált felkészítése érdekében továbbá törekedtünk arra, hogy valóságos környezethez igazodó scénáriókat és incidenslistákat állítsunk össze.

Az első gyakorlatunkat 2017 őszén hajtottuk végre a friss tapasztalatok alapján, ennek időtartama 5 nap volt, amely időtartam a mai napig változatlan. A helyszín akkor még megosztott volt Táborfalva, valamint a Zrínyi Miklós Laktanya és Egyetemi Campus között. Az első napon a kiutazás után a honvéd tisztjelöltek felkészítésen vettek részt, ahol rendszereztük számukra a szükséges ismereteket. Az MH KKK által biztosított mentoroktatók bemutatták a SAGN17 valós végrehajtásának mozzanatait, az RSOM Parancsnokság és alárendeltjeinek helyét, szerepét, tevékenységét a tényleges végrehajtásban. A honvéd tisztjelöltek gyakorlatunk 2. napján készítették el a CSC telepítésének szemrevételezési tervét, majd hajtották végre a tényleges szemrevételezést a számukra kijelölt területen. Visszautazás után a 3. nap feladata volt a CSC elhelyezési körletének megtervezése a korábban ismertetett valós állománytábla és az MH LK 62/2017-es tervezési parancsának alapadatai alapján. Ezt az elgondolásukat a honvéd tisztjelölteknek csoportosan, előljárói jelentés alapján be kellett mutatniuk a gyakorlat vezető állományának. A 4. napon a honvéd tisztjelölteket három csoportra osztottuk a dinamikus szakasz végrehajtása érdekében. Egy csoport lett az RSOM Parancsnokság, a második az MCC, harmadik a CSC, amelyek időben eltolt incidensek alapján szimulálták a szervezeti elemek egy napi tevékenységét a már korábban említett mentoroktatók segítségével. A feladatok között szerepeltek közúti konvojok áthaladása, vasúti szerelvények érkezése hazánkba, légi szállítás, közúti baleset a kijelölt útvonalakon, gépjármű-meghibásodások a menetoszlopokban, eszközmeghibásodás a CSC állományában. Ezek elvégzéséhez hálózatba kötött számítógépes rendszert telepítettünk a kidolgozói helyiségbe, amelyeken keresztül valósult meg a három elem és a gyakorlatvezető közötti kommunikáció. Az informatikai támogatás volt az oka annak, hogy nem Táborfalván hajtottuk végre a teljes gyakorlatot, hanem részben az egyetemen, mivel a bázison még nem tudták biztosítani számunkra a feltételeket. Az évek során ez a probléma megoldódott, így most már – amennyiben rendelkezésünkre áll az objektum – a teljes időtartamban Táborfalvára települünk. Az 5. nap a gyakorlat zárása, amelynek fő mozzanata a hallgatók előző napi tevékenységének jelentése volt, abban a formában és tartalommal, ahogy az a valóságban is megtörtént a SAGN17 gyakorlaton napi szinten a váltások részéről.

Az azóta eltelt években az alapkoncepció, így a végrehajtás időtartama, a levezetés rendje alapjaiban nem változott. A végrehajtás helyszíne mára Táborfalva, mivel a két helyen történő megosztás nem vezetett jobb eredményre. Sokkal hatékonyabban tudtak a hallgatók dolgozni, ha a megszokott napi életükből rövid időre kimozdítottuk

őket, és külső hatásoktól mentesen tudtak a feladatokra koncentrálni. Az incidenseket folyamatosan frissítettük annak érdekében, hogy a lehető legjobban közelítsenek a valóságban is felmerülő problémákhoz és eltérjenek az előző évektől. 2025-től a hadtáp, a katonai közlekedési és a haditechnikai specializáción kívül a gyakorlaton a katonai pénzügyi hallgatók is részt vesznek, akiknek szorosabb integrálása még a jövő feladatai közé tartozik.

A gyakorlat összekapcsolása a FOURLOG többnemzeti logisztikai kiképzéssel

A logisztikus tisztjelöltek szakmai pályára készítése során több egymásra épülő szakharcászati gyakorlaton és szakkiképzésen is részt vesznek. Ezeket az eseményeket az elméleti tudás megszerzését követően az ismeretek beágyazódását és gyakorlati végrehajtását elősegítendő szervezzük. Az előre tervezett kiképzési tevékenységek közül kiemelkedik a 6. félév során Tatán, a 7. szemeszter idején Táborfalván, végül pedig már a végzős tisztjelöltek záróvizsgáját megelőzően Ausztriában, Magyarországon és Csehországban levezetett FOURLOG Logisztikai Kiképzés.

Míg Tatán konkrét logisztikai tervezői feladatokat hajtanak végre, Táborfalván MEL-/MIL²⁶-incidensekre reagálás során, úgynevezett „mini-törzsmunka” keretében végeznek szakmai tevékenységet a jövő logisztikus tisztjei. Az utolsó nagy gyakorlati megmértetés alatt pedig egy fiktív szcenárió nyújtja azt a hátteret, amely meghatározza a szintén hallgatói csoportokban végrehajtandó munkát. Ekkor már a tervezési tevékenységekhez nélkülözhetetlen, korábbi tanulmányaik során elsajátított adatelemzői, -feldolgozó, kockázatelemzői és összességében analitikus gondolkodást igénylő képességeiket is fel kell használniuk a feladatok megoldásához. A gyakorlati kiképzésnek tükröznie kell a jelen kor biztonsági és katonai logisztikai kihívásait, illetve az ezekre adandó válaszokat tartalmazó új koncepciók, szabályzók, eljárások és lehetséges megoldások tisztjelöltekkel történő megismertetését is. Az orosz–ukrán konfliktusból fakadó biztonsági fenyegetés, valamint ennek jellemzőiből jelentkező logisztikai kihívások miatt a többnemzeti műveletek során egyre nagyobb szerep hárul a BNT-re, illetve a polgári beszállítók szolgáltatásaira. Az ezekkel kapcsolatos nehézségeket, összetett támogatási folyamatokat a szervezők a FOURLOG Logisztikai Kiképzés során is igyekeznek modellezni. A tisztjelöltek számára a legnagyobb kihívás ekkor a rövid idő, ami a tervezői feladatok elvégzésére rendelkezésre áll. A műveleti terület megismerése, a szcenárió részleteinek megértése és a nemzetközi munkacsoportok katonáinak eltérő ismeretanyagbeli, illetve nyelvi képességeinek különbségeiből adódó eltérések áthidalása mellett a logisztikai folyamatok gyakorlati végrehajtásának és egymásra épülő logikai rendszerének helyes alkalmazása is elvárt tőlük. Ez utóbbi alatt értjük a gyakorlat során a lövésszázlóaljakat játszó munkacsoportok által végrehajtandó szükségletek meghatározását, az így nyert információk alapján a *szükségleti jegyzék* helyes elkészítését (*statement of requirement*, SOR), majd az igények és az információk megfelelő kommunikálását a Nemzeti Támogató

²⁶ MEL MIL, *main events list/main incidents list*.

Elemet megszemélyesítő másik tervezői csoport felé. Ez a team pedig a szükségletek kielégítéséhez elengedhetetlen források beazonosítását, a szolgáltatások és anyagok beszerzési árának megállapítását kell hogy elvégezze, javaslatot téve a beszállító kiválasztására. A 2024-ben végrehajtott FOURLOG-kiképzés alatt egyértelművé vált,²⁷ hogy a fenti tevékenységet és munkafolyamatot már korábbi kiképzések során is el kell kezdeni begyakoroltatni a tisztjelöltekkel, hogy ne nemzetközi környezetben szembesüljenek először ennek a tevékenységsorozatnak a kihívásaival. Ezért úgy döntöttünk, hogy ez is bekerül a 2025-ös táborfalvai szakharcászati gyakorlatba. Mivel ebben az esetben a hadszíntéren jellemzően pénzügyi tiszt által végzett beszerzéssel kapcsolatos munkáról van szó, első ízben bevontuk a katonai pénzügyi specializáció végzős hallgatóit is. Mindezt több okból is hasznosnak tartottuk; mert:

- gyakorlati formában is lehetőségük van a helyi beszerzés előkészítési folyamatainak fejlesztésére;
- az így nyert jártasság alapot jelenthet az MH missziós területen végzendő beszerző tiszti vagy a többnemzeti műveletekben gyakran megjelenő beszerző tiszt képviselője (*contracting officer's representative*) beosztás tevékenységének megismeréséhez;
- a szükségleti jegyzék helyes elkészítésén keresztül az igények pontos kommunikálásában, valamint a logisztikai koordinációs folyamatokban rutint szerezhethetnek. Ez a precíz szakmai munka elvégzése mellett a koordináció fontosságának hangsúlyozására is remek alkalmat biztosít. Ezért a logisztikai és pénzügyi szakterületek hatékony együttműködésének begyakorlása, már a rendelkezésre álló szakmai tudás birtokában, mindenképp indokolt volt a 7. félévben megrendezett gyakorlaton is.

A két szakterület együttműködésére és gyakorlati feladatuk végrehajtására nagyjából az volt a jellemző, mint a fentebb már említett, tavalyi FOURLOG-gyakorlaton tapasztaltakra. Vagyis hogy a logisztikai tisztjelöltek ugyan meglehetősen pontosan elkészítették a szükségleti jegyzéket, de a megfelelő anyagok és szolgáltatások beszerzéséhez már nem szolgáltatott elegendő vagy elég részletes információt a pénzügyes (beszerző) tiszti hallgatóknak. Megjegyezzük, hogy tapasztalataink szerint ez gyakran megfigyelhető a valós katonai beszerzések esetén is, amikor többéves tapasztalattal rendelkező tisztek és főtisztek követnek el hasonló hibát. Sőt, a probléma az International Security Assistance Forces (ISAF) parancsnokságán Kabulban szolgáló COR-tiszt és a NATO-szerződés integrátor szervezete közötti szakmai együttműködés kapcsán is előjött, vagyis a két fél közti kooperáció nem hozta meg a várt eredményt, aminek következményeként az International Board of Auditors for NATO (IBAN) a kiképzés fontosságát emelte ki a Supreme Headquarters of Allied Power Europe (SHAPE) számára írt jelentésében.²⁸

Az igények megfogalmazása és kommunikálása alatt jelentkező félreértések és pontatlanságok kiküszöbölésére több lehetőség is adott. A legkézenfekvőbb a szoros együttműködés és koordináció a két szereplő (az igénytámasztó és a beszerző) között,

²⁷ SZAJKÓ–PAP–GULYÁS 2024.

²⁸ North Atlantic Council 2015.

hogy minden részlet, minőség, mennyiség és szolgáltatási időintervallum precízen meghatározott legyen a beszerzési eljárás megkezdése előtt. Ezt az erőfeszítést alááshatja, ha az igénytámasztó (jelen esetben a gyakorlaton a logisztikai szakág) maga sem tudja a szükséges részletességgel és pontossággal leírni, hogy mire van szüksége, mivel felmerülhet, hogy a kielégítendő igény meglehetősen komplex. Ez a probléma viszont kezelhető, ha a leggyakrabban előforduló anyag- és szolgáltatásigényekre vonatkozóan szükségletijegyzék-mintákat alkalmazunk. Az MH is készített ilyen segédletként szolgáló dokumentumokat, ezeket azonban érdemes tovább bontani, illetve kiegészíteni további szempontokkal és adatokkal, hogy még részletesebb mintamunkák álljanak rendelkezésre. Ennek elkészítéséhez támaszkodhatunk korábbi igények elemzéseire és saját tapasztalatainkra is. Ez utóbbival viszont a tisztjelöltek még nem rendelkeznek.

Igy fordult elő, hogy miután a logisztikus honvéd tisztjelöltek nem a szükséges alapossggal kommunikálták a beszerzendő anyagokat és szolgáltatásokat, a pénzügyes tisztjelöltek bizonyos igényelemeket kihagytak a piaci szereplőktől bekért ajánlatokból. Ez nyilvánvalóan képesség- vagy kapacitáshiányt okozna egy helytelen adatok alapján levezetett beszerzési eljárást követően – ami a szerződés módosítását vonná maga után –, vagy az ajánlati felhívás javítását eredményezné. Valószínűleg mindkét esetben megtörténne a tervezett határidők csúszása.

Jelen szakharcászati gyakorlaton a fenti problémák miatt a pénzügyes hallgatók nem mindig a kívánt anyagra vagy szolgáltatásra határoztak meg beszerzési költségeket, amelyeknek a megállapítását egyébként nyílt forrásból (elektronikus úton vagy telefonos piackutatás révén) hajtották végre. A hallgató zászlósok több piaci szereplő szolgáltatásait is beazonosították, így a szükséges anyagok és szolgáltatások kiválasztásához opcionális lehetőségeket dolgoztak ki a potenciális beszállítók árainak, szolgáltatásainak előnyeivel és hátrányaival együtt. A rendelkezésre álló információk alapján képesek voltak a megjelenített követelmények kielégítése érdekében hozzájárulni a parancsnok döntésének előkészítéséhez.

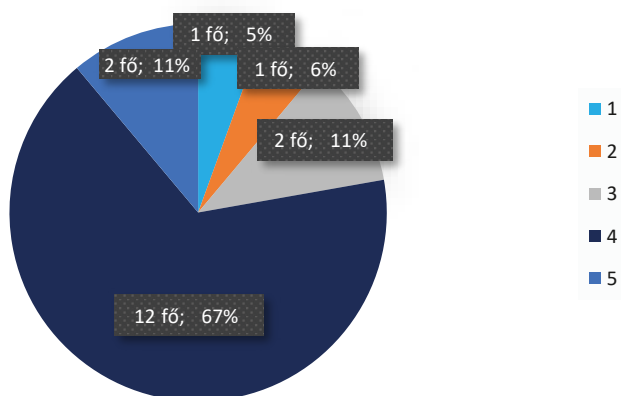
A gyakorlat végén végrehajtott tapasztaltfeldolgozás alatt egyértelművé váltak a tisztjelöltek által elkövetett hibák és a megfelelő koordináció fontossága is. Az a tény, hogy az említett szakágak közötti együttműködést már a 7. félévi kiképzési eseményen gyakorolhatták a tisztjelöltek, jó esélyt biztosít arra, hogy az egyetemi képzésük utolsó gyakorlatán ezen hibák kiküszöbölésére több figyelmet fordítsanak. Végeredményben pedig, hogy tiszt karrierjük során tisztában legyenek a beszerzési eljárások előkészítése folyamán rendkívül fontos, precíz szükségleti jegyzék elkészítésének, illetve az együttműködő szervezetekkel történő megfelelő koordináció és kommunikáció végrehajtásának jelentőségével.

A szakharcászati gyakorlat végrehajtásának tapasztalatai

Hasonlóan a FOURLOG 2024 Logisztikai Kiképzés tapasztalataihoz,²⁹ az 5 napos foglalkozás végén a gyakorlat vezetőjével értékeltük a honvéd tisztjelöltek munkáját

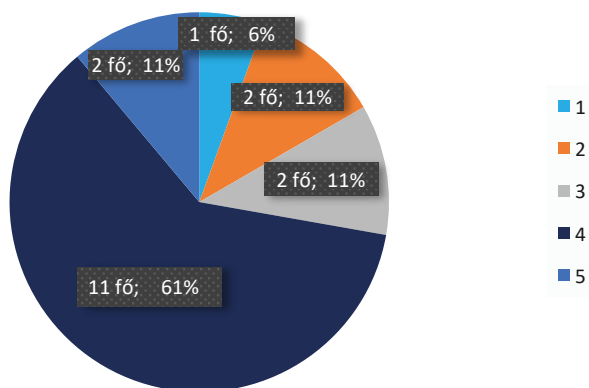
²⁹ SZAJKÓ–PAP–GULYÁS 2024.

és teljesítményét, valamint felhívtuk a hibákra a figyelmet, majd a honvéd tisztjelöltek kitöltötték egy kérdőívet, amely a felkészítő időszaktól kezdve a befejezésig, továbbá a valós logisztikai támogatásra vonatkozóan is tartalmazott kérdéseket. Ezek eredményét a következő ábrákban szemléltettük, külön fázisokra bontva. Az előkészítő időszakra feltett kérdések és a hallgatói válaszok a 3–5. ábrákon láthatók. Az értékelés során ötfokozatú skálán minősíthettek a honvéd tisztjelöltek.

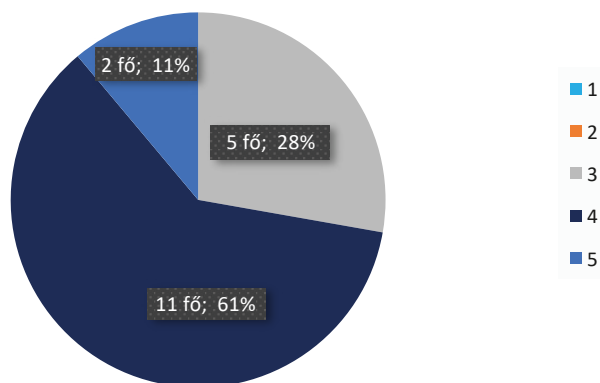
3. ábra: A feladat értelmezése, tisztázása az oktatói állomány részéről a hallgatók részére

Forrás: a szerzők szerkesztése a kérdőív alapján

4. ábra: Az oktatók által rendelkezésre bocsátott irodalom, dokumentáció használhatósága

Forrás: a szerzők szerkesztése a kérdőív alapján

5. ábra: Az oktatók tevékenysége a gyakorlatra való felkészítés időszakában

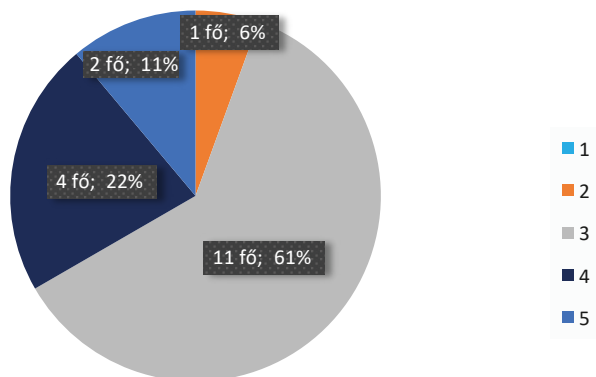
Forrás: a szerzők szerkesztése a kérdőív alapján

A hallgatók mind tanóra, mind pedig konzultáció formájában minden segítséget megkaptak a gyakorlat előkészítésének időszakában, amely a válaszadók (18 fő) 80–90%-ának véleménye szerint is így volt. Az értékelésből az is kitűnik, hogy nem minden kitöltő volt elégedett maradéktalanul a felkészítéssel, valószínűleg ez annak köszönhető, hogy a katonai pénzügyi specializációs honvéd tisztjelöltek most először vettek részt a szakharcászati foglalkozáson, mert eddig ők ebben az időintervallumban már csapatgyakoroltatáson voltak.

A tényleges végrehajtás során első alkalommal fordult elő, hogy csak szemrevételezni mentünk ki (eddig minden évben a gyakorlat teljes időtartama alatt ott tartózkodtunk) a honvéd tisztjelöltekkel az MH Anyagellátó Raktárbázis Bázisparancsnokság Táborfalva Petőfi Laktanyájába (MH ARB BPTF),³⁰ mert az Adaptive Hussars 2025 hazai rendezésű, nagy láthatóságú nemzetközi gyakorlat miatt a laktanya területén is folytak honvédségi feladatok ebben az időszakban, amelyen később az oktatók is részt vettek.

A végrehajtás fázisával kapcsolatban megfogalmazott kérdéseket és válaszokat a 6–10. számú ábrák szemléltetik. A válaszokat ötfokozatú skálában helyeztük el.

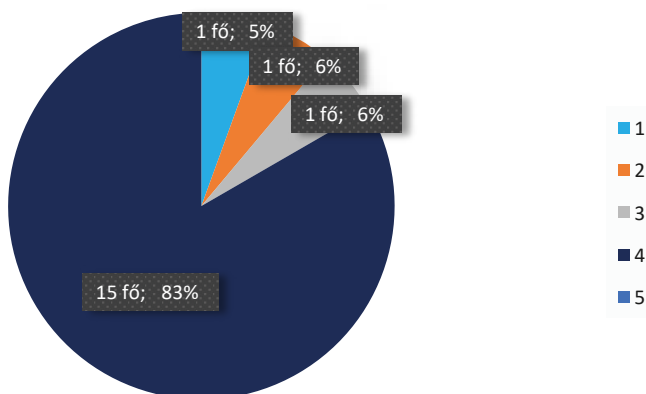
³⁰ Jelenlegi szervezeti megnevezés, korábban MH KKK Közlekedési Anyagraktár.

6. ábra: A kiadott feladat érthetősége

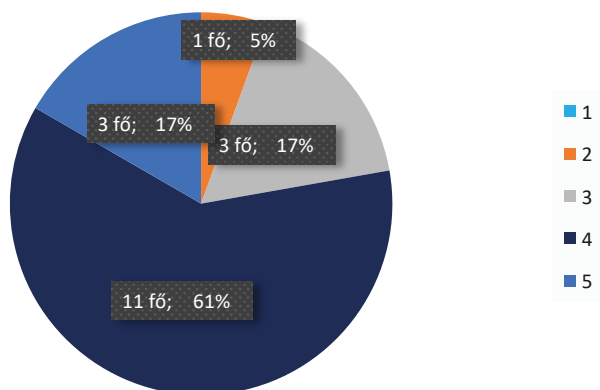
Forrás: a szerzők szerkesztése a kérdőív alapján

A 6. ábra értékeléséből látható, hogy 1 fő kivételével mindenki 3-as, vagy a fölötti minősítést adott, tehát a hallgatók megértették a kiadott feladatot, amely illeszkedett a korábban, több tantárgy keretében tanított elméleti ismeretekhez. A számottevő 3-as osztályzat oka lehetett, hogy a gyakorlathoz szükséges ismeretek a hallgatók számára nem álltak össze rendszerré, vagy az idő múlásával azok „megkoptak”. A kidolgozás során többször felmerültek olyan problémák, amelyekre a megoldást kis rávezetéssel meg tudták találni, mert az adott témáról az oktató már a tanórán beszélt (7. ábra).

7. ábra: A kiadott feladatok illeszkedése a korábban oktatott ismeretekhez

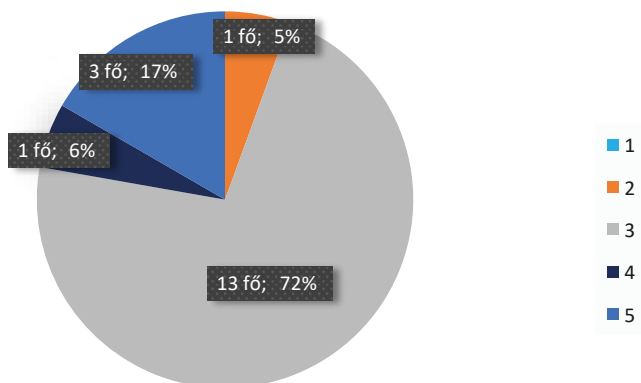
Forrás: a szerzők szerkesztése a kérdőív alapján

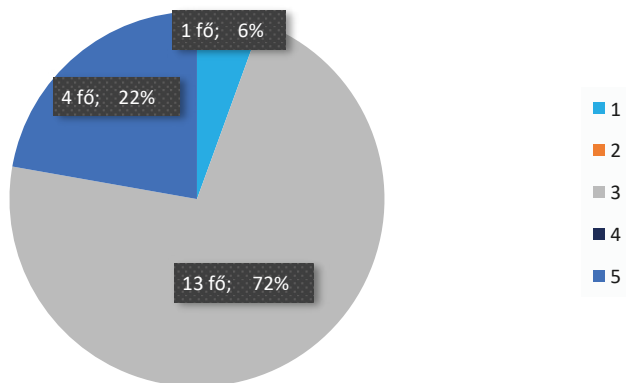
8. ábra: Az oktatók által meghatározott/hallgatók által választott törzsmunkamódszer hatékonysága
Forrás: a szerzők szerkesztése a kérdőív alapján

A honvéd tisztjelöltek részéről a feladatok kidolgozásához választott törzsmunkamódszer hatékonysága megfelelő volt, amelyet a 8. ábra szemléltet.

A 9. ábrát vizsgálva látható, amit már feljebb is írtunk (felkészülés ADHU-ra), hogy az oktatók nem mindig tudtak mindannyian egyszerre ott tartózkodni a kapott feladatok megoldása során, ezért közreműködésük a kidolgozásban nem tudott maradéktalanul hozzájárulni a sikeresebb végrehajtáshoz, amit a 10. ábra eredménye is mutat.

9. ábra: A beosztott segítő oktató(k) hozzájárulása a feladat sikeres megoldásához
Forrás: a szerzők szerkesztése a kérdőív alapján

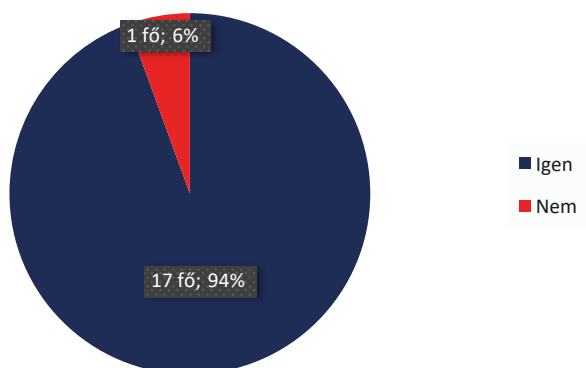

10. ábra: A gyakorlatvezető tevékenységének értékelése

Forrás: a szerzők szerkesztése a kérdőív alapján

Összességében a válaszokból kitűnik, hogy a hallgatók túlnyomó többségben az 5 kérdés esetében (6–10. ábrák) a 3-as és 4-es „osztályzatot” adták a válaszokra, amely véleményünk szerint azzal függ össze, hogy a gyakorlatot követő héttől az oktatók is részt vettek az ADHU 2025 gyakorlaton, és emiatt folyamatosan anyagokat kellett felvenniük vagy felkészítésre kellett menniük, így egyszerre mindhárman nem minden esetben voltak jelen. Ha összehasonlítjuk ezt a FOURLOG 2024 gyakorlat eredményeivel,³¹ ahol az oktatóknak 100%-ban csak erre kellett koncentrálni, a hallgatói pozitív elégedettség szembetűnő.

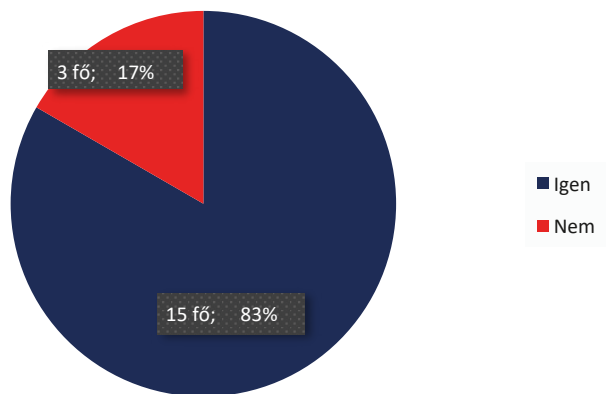
A befejező (értékelő) időszak kérdései és válaszai a 11–16. ábrákon láthatók. Az értékelés során csak az igen/nem válaszok közül lehetett választani. Az első két értékelés egyértelmű (11–12. ábrák), míg a 3–5. kérdésekre (13–15. ábrák) a hallgatók kissé ellentmondásos értékelést adtak, holott ezek szorosan összefüggenek.

11. ábra: Történt-e gyakorlatvezetői értékelés a hallgatók számára?

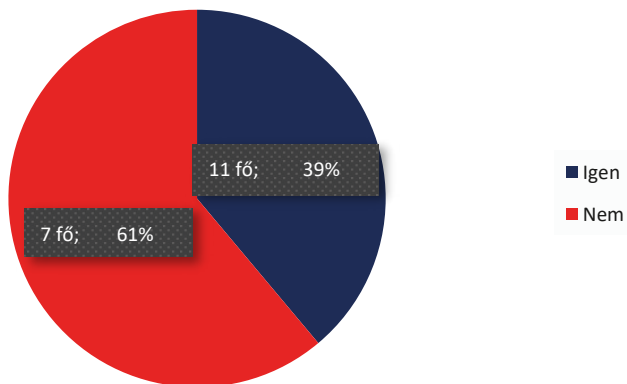
Forrás: a szerzők szerkesztése a kérdőív alapján

³¹ SZAJKÓ–PAP–GULYÁS 2024.

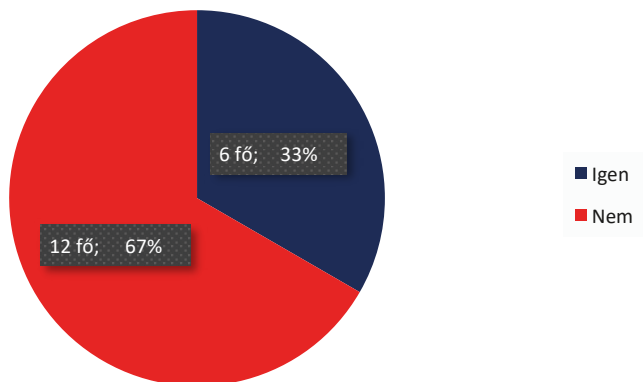
12. ábra: Hozzájárult-e a gyakorlat általános katonai szakmai ismereteinek bővítéséhez?

Forrás: a szerzők szerkesztése a kérdőív alapján

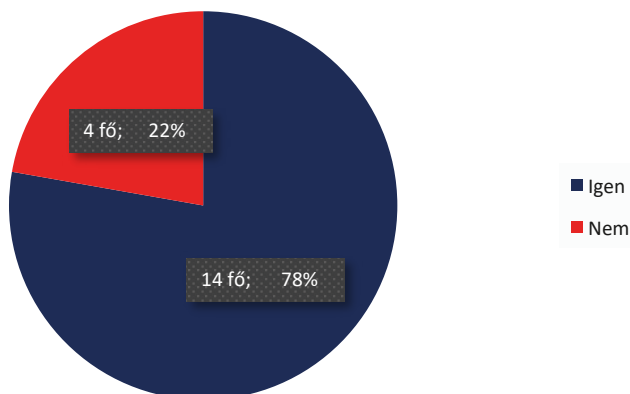
13. ábra: Hozzájárult-e a gyakorlat a harcászati szintű szakmai ismereteik bővítéséhez?

Forrás: a szerzők szerkesztése a kérdőív alapján

14. ábra: Hozzájárult-e a gyakorlat a harcászati szintű (logisztikai) törzsmunka, valamint az egyes törzsfunkciók együttműködésének megértéséhez és elsajátításához?

Forrás: a szerzők szerkesztése a kérdőív alapján

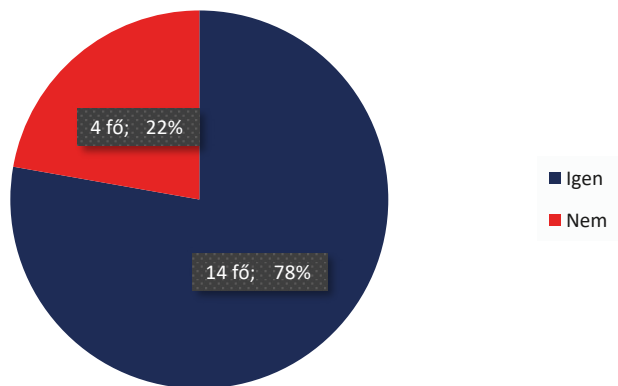

15. ábra: Hozzájárult-e a gyakorlat a műveleti parancsnoki lánc működésének, valamint a harcoló, harctámogató, harci kiszolgáló támogató erők, a befogadó nemzet és a polgári beszállítók kapcsolatának és együttműködésének megismeréséhez és megértéséhez?

Forrás: a szerzők szerkesztése a kérdőív alapján

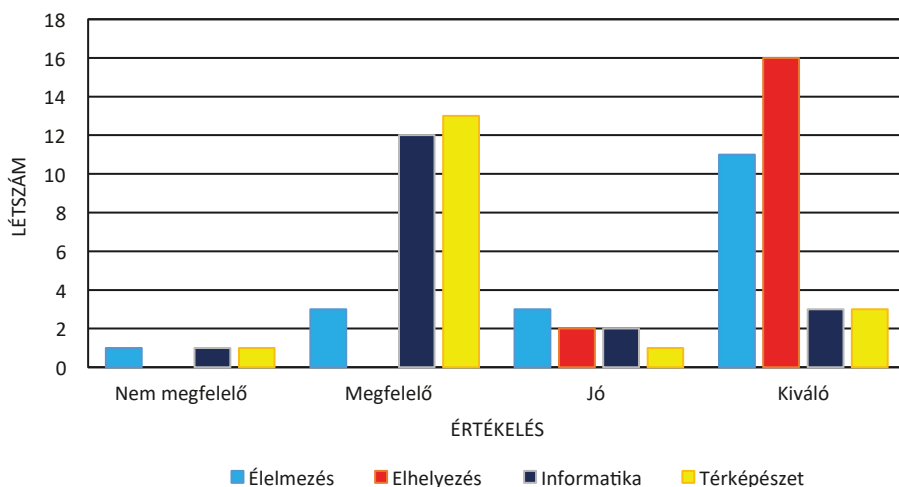
A 16. ábra szemlélteti az egynapos, terepen történő szemrevételezés értékelését, amely nem minden honvéd tisztjelölt szerint segítette elő a tervezési feladatok sikeres végrehajtását. Nagy valószínűséggel azok a honvéd tisztjelöltek adták ezen válaszokat, akiknek a feladata az volt, hogy készítsenek pénzügyi elemzést (ehhez nem szükséges kivonulni terepre) a konvojtámogató központ működésének várható költségeiről az igénybevétel tervezett időtartamára, amelyhez a hadtápos, a közlekedési és a haditechnikai specializációs zászlósoknak kellett szolgáltatni az információkat. Ha ezek nem megfelelőek vagy félreérthetők, akkor a kapott adatok nem teszik lehetővé a pontos költségtervezést, amire a gyakorlat értékelése során ki is tértünk.

A valós logisztikai biztosítással kapcsolatos kérdés az élelmezés, az elhelyezés, az informatika és a térképészet területekre terjedtek ki, ezt a 17. ábra szemlélteti, ahol a nem megfelelő, a megfelelő, a jó és a kiváló értékelés alapján hajthatták végre a honvéd tisztjelöltek az értékelést. Összességében elmondható, hogy a hallgatók (1 fő kivételével) elégedettek voltak a részükre biztosított logisztikai támogatással. Talán az élelmezési ellátás mutatja a legnagyobb szórást, amely véleményünk szerint nem indokolt, hiszen a hallgatók a gyakorlati időszakon kívüli időben is ezen étlap alapján fizetnek be az ebédre, ráadásul most térítésmentesen, természetbeni ellátásként járt nekik. Az informatikai és a térképészeti területre adott válaszok is elgondolkodtatók, mert a saját eszközüket használták a kidolgozáshoz az egyetemi wifihálózaton keresztül, amelyet az elmúlt években fejlesztettek. Az interneten elérhető digitális térképek pedig elgendők voltak a feladatuk elvégzéséhez.

16. ábra: Hozzájárult-e a helyszíni szemrevételezés a tervezési feladatok sikeres végrehajtásához?

Forrás: a szerzők szerkesztése a kérdőív alapján

17. ábra: Milyennek ítéli meg a gyakorlat valós logisztikai támogatását?

Forrás: a szerzők szerkesztése a kérdőív alapján

Összegzés

A katonai műveletek sikerének egyik alapfeltétele, hogy a kijelölt erők és hadfelszerelések a megfelelő időben, minőségben és mennyiségben érkezzenek meg a műveleti területre. Az orosz–ukrán fegyveres konfliktus miatt a NATO kiemelt figyelmet fordít az RSOM-képességek fejlesztésére, amelyek biztosítják a többnemzeti erők gyors

és hatékony bevetettségét az európai hadszíntéren. Magyarország szerepe ebben a folyamatban a BNT rendszerén keresztül jelenik meg főként, amelynek működését több nagy volumenű gyakorlat, így a Saber Guardian 2017 és 2019 során is tesztelték.

A tanulmány alapján elmondható, hogy a tisztjelöltek felkészítése és oktatása csak akkor lehet eredményes, ha az elméleti képzés szervesen kiegészül olyan, egymásra épülő gyakorlati kiképzési programokkal, amelyek valós műveleti környezetet modelleznek. A táborfalvai szakharcászati kiképzés tervezése során az egyik fontos cél az volt, hogy olyan feladatokat integráljunk a gyakorlat dokumentumaiba a sikeres megvalósításhoz (például a levezetési tervbe, a harcparancsba, a MEL/MIL-listába), amelyek igazodnak a napjainkban jelentkező katonai logisztikai kihívásokhoz. Ennek megfelelően a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar katonai logisztika alapképzési szakon kialakított RSOM-orientált képzési elemek bevezetése szükségszerű és indokolt lépés volt, és hozzájárul a tisztjelöltek gyakorlatorientált felkészítéséhez.

A honvéd tisztjelölti visszacsatolások fontosak a képzési folyamat fejlesztése szempontjából, mivel közvetlen információt szolgáltatnak az oktatás hatékonyságáról és relevanciájáról. Az ilyen jellegű értékelések lehetővé teszik, hogy az oktatók azonosítsák az erősségeket, valamint azokat a területeket, ahol fejlesztésre van szükség. A visszajelzések rendszerszintű feldolgozása hozzájárul és lehetőséget biztosít egy adaptív, folyamatosan megújuló képzési struktúra kialakításához. Ez különösen fontos a katonai felsőoktatásban, ahol a képzési tartalomnak és módszereknek folyamatosan igazodniuk kell a változó műveleti és szakmai követelményekhez. Mindezek alapján a hallgatói vélemények bevonása elengedhetetlen a képzés minőségének hosszú távú fenntartásához és fejlesztéséhez. A gyakorlat befejezését követően kérdőíves felmérést végeztünk a hallgatók körében, amelynek eredményei igazolják a képzés létjogosultságát, ugyanakkor rámutatnak bizonyos fejlesztési területekre is (például fontos, hogy a gyakorlatot tervező és szervező oktatók a kiképzés teljes időszakában elérhetőek legyenek, és ne vonják be őket más feladatokba). Erősíteni szükséges továbbá a képzés során a hallgatók rendszerben való gondolkodását, hogy a tantárgyak során elsajátított ismereteket egységben tudják kezelni és megértsék az azok között lévő kapcsolatokat, összefüggéseket.

Összességében megállapítható, hogy az RSOM-műveletek oktatásának további erősítése, valamint a gyakorlati elemek bővítése hosszú távon növeli a tisztképzés hatékonyságát, valamint elősegítheti a küldetésorientált vezetési képesség kialakítását.

Felhasznált irodalom

- KOLONICS Attila (2018): Konvojtámogató Központ kialakítása Befogadó Nemzeti Támogatás keretében. *Honvédségi Szemle*, 146(3), 117–128. Online: https://honvedelem.hu/files/files/110428/hsz_2018_3_beliv_117_128.pdf
- MAGYAR Róbert (2022): Az összhaderőnemi támogatás új szervezeti egysége és annak feladatai a NATO-ban. *Honvédségi Szemle*, 150(2), 3–20. Online: <https://doi.org/10.35926/HSZ.2022.2.1>

- NATO SHAPE (2024): *Criteria and Standards for the Zones of the Reinforcement and Sustainment Network*. Mons. NATO
- NATO Standardization Agency (2014): *ATP-3.13.1 (STANAG 2580) Reception, Staging and Onward Movement (RSOM) Procedures, Edition A Version 1*.
- NATO Standardization Agency (2018): *AJP-4.6 Allied Joint Doctrine for Joint Logistic Support Group, Edition C Version 1 (Draft)*.
- NATO Standardization Agency (2025): *AJP-4 Allied Joint Doctrine for Sustainment of operations Edition C Version 1 (Draft)*.
- North Atlantic Council (2015): *IBAN Special Report to Council on the Steps Needed to Improve ACO and NSPA Management of Contractor Support to Operations*. Online: www.nato.int/content/dam/nato/webready/documents/iban/performance-audits/150720-aco-nsipa-eng.pdf
- PETE Szabolcs (2019): A mozgáskoordináló központ működése a befogadó nemzeti támogatás keretén belül. *Honvédségi Szemle*, 147(4), 114–133. Online: https://real.mtak.hu/125226/1/HSZ_2019_147_4_Pete_Szabolcs.pdf
- SZAJKÓ Gyula – PAP Andrea – GULYÁS György (2024): A FOURLOG 2024 logisztikai kiképzés magyarországi szakaszának tapasztalatai és újszerű elemei. *Hadmérnök*, 19(3), 67–83. Online: <https://doi.org/10.32567/hm.2024.3.5>
- VEKEI József – SZAJKÓ Gyula (2020): Magyarország lehetséges szerepe a NATO RSOM-műveleteiben. *Hadtudományi Szemle*, 13(4), 23–40. Online: <https://doi.org/10.32563/hsz.2020.4.3>

Egyéb források

- 144/2017. számú HVKF parancs a „SABER GUARDIAN 2017” nemzetközi gyakorlat és kapcsolódó nemzeti gyakorlatok előkészítéséről, valamint a „SABER GUARDIAN 2017” gyakorlat végrehajtásával kapcsolatos nemzeti támogatási feladatok végrehajtásáról
- 62/2017 MH LK PK parancs a „SABER GUARDIAN 2017” nemzetközi gyakorlat és kapcsolódó nemzeti gyakorlatok végrehajtásával kapcsolatos logisztikai támogatási feladatok végrehajtásáról

Melléklet

Kérdőív a Szakharcászati felkészítés értékeléséhez (2025 Táborfalva)						
I. Felkészítési időszak	Értékelés					Összesen
	1	2	3	4	5	
1. A feladat értelmezése, tisztázása az oktatói állomány részéről a hallgatók részére	1	1	2	12	2	18
2. Az oktatók által rendelkezésre bocsátott irodalom, dokumentáció használhatósága	1	2	2	11	2	18
3. Az oktatók tevékenysége a gyakorlatra való felkészítés időszakában	0	0	5	11	2	18
II. Végrehajtási időszak						
1. A kiadott feladat érthetősége	0	1	11	4	2	18
2. A kiadott feladatok illeszkedése a korábban oktatott ismeretekhez	1	1	1	15	0	18
3. Az oktatók által meghatározott/hallgatók által választott törzsmunka-módszer hatékonysága	0	1	3	11	3	18
4. A beosztott segítő oktató(k) hozzájárulása a feladat sikeres megoldásához	0	1	13	1	3	18
5. A gyakorlatvezető tevékenységének értékelése	1	0	13	0	4	18
III. Befejező időszak	Értékelés					Összesen
	Igen		Nem			
1. Történt-e gyakorlatvezetői értékelés a hallgatók számára?	17		1		18	
2. Hozzájárult-e a gyakorlat általános katonai szakmai ismereteinek bővítéséhez?	15		3		18	
3. Hozzájárult-e a gyakorlat a harcászati szintű szakmai ismereteinek bővítéséhez?	7		11		18	
4. Hozzájárult-e a gyakorlat a harcászati szintű (logisztikai) törzsmunka, valamint az egyes törzsfunkciók együttműködésének megértéséhez és elsajátításához?	6		12		18	
5. Hozzájárult-e a gyakorlat a műveleti parancsnoki lánc működésének, valamint a harcoló, harctámogató, harci kiszolgáló támogató erők, a befogadó nemzet és a polgári beszállítók kapcsolatának és együttműködésének megismeréséhez és megértéséhez?	14		4		18	
6. Hozzájárult-e a helyszíni szemrevételezés a tervezési feladatok sikeres végrehajtásához?	14		4		18	
7. Milyennek ítéli meg a gyakorlat valós logisztikai támogatását?	Nem megfelelő		Megfelelő		Jó	
Élelmezés	1		3		11	
Elhelyezés	0		0		16	
Informatika	1		12		3	
Térképészet	1		13		3	